

OBCHODNÍ AKADEMIE

Praha 2, Vinohradská 38

Projekt OPPA

CZ.2.17/3.1.00/34171

Evropský sociální fond. Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti.

Název exkurze	Josefovem ke sv. Anežce		
	Typ: topografická, památková, historická; výtvarné umění; 22 zast. (8 úkolů)		
Organizace	Začátek: Můstek Konec: náměstí Republiky	Náklady: á 20 Kč Délka: 2,5 km, 2 hod + NG	
Hlavní pojmy	Václavské náměstí, kostel sv. Kříže, Karolinum, Stavovské divadlo, Týnský chrám Staronová synagoga, Starý židovský hřbitov, asanace, Franz Kafka Anežský klášter, části kláštera, raná gotika, sv. Anežka Česká, klarisky secese, kubismus, moderna, funkcionalismus, brutalismus, postmoderna		
Přílohy	Plán trasy, Metodické pokyny, Procvičovací test, Plán kláštera		

č.	přesun	zastávka	výklad
1	=	Můstek, střed kruhu z kostek	<p>ZAHÁJENÍ: <i>přivítání, představení se, prezence,</i> – popis trasy, místo a čas ukončení; cestou pozor na osobní věci</p> <p>NOVÉ MĚSTO</p> <p>Václavské náměstí – založil 1348 K4, původně Koňský trh, dnešní název až v 19.¹⁸⁴⁸ – nejvýzn. ze 3 nám. Nového Města (ale Karlovo je větší); připomíná ¾ km bulvár – architektura 19.-20. st; zřízena pěší zóna (obnovení tramvaje?); <i>ve směru hodinek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Národní muzeum¹⁸⁹⁰ – novorenesanční dominanta; na místě Koňské brány NM • kostel sv. Ludmily – <i>zL vykukuje</i>; nám. Míru; za Muzeem začínají Král. Vinohrady <p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 1 Václavské náměstí – <i>Baťa, Euro, Staroměstská tržnice, ČKD, Koruna, Ambassador</i></p>
2	vP <u>pasáží</u> Koruna, lomí vP, na ulici, vP	šipkový ukazatel naproti kasinu	<p>Na Příkopě – hranice SM a NM; název dle býv. špinavého příkopu po zrušení hradeb – dnes nejdražší ulice v ČR (s Pařížskou), převážně banky a značkové obchody</p> <p>Stavovské divadlo – <i>vykukuje v průhledu</i>; klasicismus; <i>viz později</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • býv. Brandejsův obch. dům¹⁹³² – <i>blíže vL bílý Fischer</i>; expresionismus, pro který je typické oblé nároží s pásy oken • obchodní dům – <i>blíž vP bílý</i>; funkcionalismus <p>Haasův obch. dům¹⁸⁷¹ – <i>vL vedle Koruny</i>; novoren, býv. nejstarší OD v Praze</p> <p>Palác Sylva-Taroucca¹⁷⁵¹ – <i>naproti nám</i>; baroko od Dienzenhofera; soch. výzdoba</p> <p>U Černé růže – předchozí dům patřil univerzitě, působitě německých stoupců Husa – novoren¹⁸⁴⁷ fasáda, znamení růže, později¹⁹³² zřízena jedna z 1. moderních pasáží → busta B. Němcové – <i>vedle</i>; na místě banky stál dům, v němž spisovatelka zemřela</p>
3	dál pěší zónou	za kioskem <i>kostel: 9-18, zdarma</i>	<p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 2 Ulice Na Příkopě – <i>kostel sv. Kříže (Turínské plátno) a piaristický klášter, Myslbek</i>; <i>výhled: U Hybernů, ČNB, Slovanský dům</i></p>
4	<u>kostel</u> ven a <u>pasáží</u> , přes nám. vL	před kašnou	<p>STARÉ MĚSTO</p> <p>Havelské Město¹²³² – plánovitě založená část SM, název dle farního kostela sv. Havla; – dlouhé tržiště mezi Ovocným trhem (<i>my</i>) a Uhelným; bylo převážně zastavěno</p> <p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 3 Havelské Město – <i>Stavovské divadlo, Karolinum (historie, rektorské křídlo, arkýř, Velká aula), kostel sv. Havla</i></p>

5	kolem Karolina, vP, Hrzánská pasáž, přes Celetnou	telefon. budka před Swarowski	<p>Celetná – začátek korunovační Královské cesty; název dle calety = pletená houska</p> <ul style="list-style-type: none"> • domovní znamení – hist. „loga“ k rozlišení domů, číslování zavedeno¹⁷⁷⁰ až za MT – <i>naproti zL</i>: pův. got domy: U Bílého páva, U Černého slunce, U Bílého lva <p>Kostel PM před Týnem – got dominanta Starého Města, z doby K4, spjat s husitstvím</p> <ul style="list-style-type: none"> • socha Panny Marie – <i>na žel. soklu</i>; kopie bar sochy z někdejšího morového sloupu; – cenné dílo na SM náměstí bylo vandalsky strženo po vyhlášení ČSR 1918 – zbytky vystaveny v Lapidáriu na Výstavišti; ex. spolek usilující o jeho obnovu <p>Ungelt – <i>dál vP</i>; opevněný středov. dvůr (též Týn, odtud název kostela), sloužil jako celnice a útulek cizích kupců; malebný areál ren a bar domů; <i>vzadu</i>: věže sv. Jakuba</p> <p>→ Týnská ulička – u brány Ungeltu se sbíhají 4 uličky, <i>protname jinou trasu turdne</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • dům U Zlatého prstenu – <i>vP</i>; galerie hlm. Prahy • pamětní deska – <i>vP, modrá</i>; rodiště bar.malíře Škréty • portál kostela – <i>vL</i>; krásný reliéf Ukřižování
6	za kostel, Týnská, Dlouhá, Dušní	strom u značky Zákaz zastav.	<p style="text-align: center;">JOSEFOV</p> <p>Štencův dům¹⁹¹⁰ – cihlové průčelí; pův. moderní ateliéry a byt uměleckého fotografa</p> <ul style="list-style-type: none"> • moderna – odpoutání od napodobování historických slohů; zdobnost odmítána – strohá dekorace obrazci z rozmanitých cihlových vazeb a z betonu; poč. 20. st. <p>Kostel sv. Salvátora – got-ren, dnes hl. chrám českobratrské církve evangelické</p>
7	dál Dušní	před sochou	<p>Dušní – název dle kostela; jsme na hranici SM a Josefova; zajímavá hvězdice 6 ulic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obchodní akademie – novobarokní budovu zdobí přenesený barokní portál – natáčely se zde některé scény známé komedie¹⁹⁷⁶ „Marečku, podejte mi pero“ – rozšíření pro OA Vinohradská: naše škola zde provizorně rok¹⁹⁵⁴ tu sídlila • kostel sv. Ducha – <i>přes ulici</i>; gotický a zbarokovaný – tj. časté slohy našich kostelů <p>Španělská synagoga¹⁸⁶⁷ – styl maurský (šp. muslimové), mimořádně zdobný interiér</p> <ul style="list-style-type: none"> – nejmladší ze 6 synagóg (= modliteben) pražského ghetta – na tomto místě bývala židovská osada s nejstarší synagógou (tzv. Stará škola) <p>Pomník Franze Kafky²⁰⁰³ – Jar. Róna; originální dílo: Kafka sedí na svém hrdinovi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Franz Kafka¹⁸⁸³⁻¹⁹²⁴ – německy píšící židovský spisovatel; poblíž bydlel; – nedokončené dílo pův. určil ke zničení; romány Proces, Zámek; povídka Proměna; – jeho složité tvorba odráží bezmoc člověka v absurdním světě („kafkárna“); – světoznámý autor, jeden z turistických symbolů a magnetů Prahy
8	vL Široká, Pařížská, vP Maiselova	pamětní deska vP	<p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 4</p> <p>Židovské Město I. – <i>historie, Židovské muzeum, Maiselova synagoga, pamětní deska, stát Izrael</i></p>
9	dál Maiselovou, kousek vL	pod tabulí Kodak	<p>Starý židovský hřbitov – jeden z nejpamátnejších na světě; pohřbívalo se 3½ st.^{od 15.}</p> <ul style="list-style-type: none"> • náhrobky – asi 12 tisíc, až ve 12 vrstvách, protože judaismus zakazuje rušit hroby – nejslavnější jsou domečkové tumby primase Maisela a rabiho Löwa • obřadní síň¹⁹⁰⁸ – <i>kamenná stavba na rohu</i>; vypadá stará ale je až novorománská – pův. márnice a místnosti k očistě zemřelých (synagógy s pohřbíváním nesouvisí) • Uměleckoprůmyslové muzeum¹⁸⁹⁶ – <i>trochu prosvítá dál vzadu</i>; novorenesanční, – významné sbírky nábytku, skla, uměleckého řemesla <p>Klausová synagoga – <i>bílá vL</i>; barokní, největší; název: klausy = místnosti školy a lázní</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pinkasova syn. – <i>vzadu (nevidět)</i>; got/ren; na zdech 77 tis jmen obětí holocaustu
10	pár kroků zpět za roh	před vchod Sparta	<p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 5</p> <p>Židovské Město II. – <i>Židovská radnice, Vysoká synagoga, Staronová synagoga (vznik, vnějšek, vnitřní uspořádání, legenda o golemovi)</i></p>
11	přes parčík	před sochou	<p>Socha Mojžíše¹⁹⁰⁵ – působivá bronzová plastika od secesního sochaře Bílka (kopie)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mojžíš píše na svitek jméno Adam jako symbol lidstva, za které nese odpovědnost <p>Pařížská třída – prestižní adresa, drahé značky, trochu připomíná pařížský bulvár</p> <ul style="list-style-type: none"> • vznik – poč. 20.st. proražením skrz uličky ghetta jako Asanační třída; plánovalo se – plán pokračovat k Václaváku, na 2. stranu napříč Letnou – našťestí neuskutečněno

			<ul style="list-style-type: none"> • <u>slohy</u> – fasády typicky: historismus – např. <i>novoren. domy na 2.straně směr nám.</i> – secese – např. <i>domy v pozadí za sochou // nebo věžový vedle radnice</i>
12	směr Vltava, 2x přechod!	před hotelem, značka „P“	<p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 6</p> <p>Josefov – vyhlídka: <i>Čechův most a Stalinův památník, Hotel Intercontinental (brutalismus), Učitelské domy (kubismus)</i></p>
13	Bilkova podél hotelu	nároží Bilkovy a Dušní	<p>Asanace¹⁸⁹⁶⁻¹⁹¹³ – na přelomu 19/20. bourání Josefova, části SM po vzoru Paříže, Vídně</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>2 důvody</u> – špatná hygienická situace v hustě zaldněné chudé čtvrti – též ale snaha získat parcely pro výstavbu činžovních domů kolem širokých tříd • <u>důsledky</u> – obrovská kulturní ztráta, zanikla stará pestrá čtvrť spleť uliček – díky odporu kulturní veřejnosti asanace neproběhla v plánovaném rozsahu • <u>slohy</u> – tato zástavba časem také získala historickou hodnotu a malebnost; typické: <ul style="list-style-type: none"> – secese – např. <i>2 domy naproti na nároží Bilkovy</i>; historismus – <i>protilehlé nároží</i>; – <i>zde však také v průhledu: zbytky starší zástavby</i> – viz 3 kostely, synagoga
14	vL Dušní, přechod	naproti bočnímu portálu	<p>Kostel sv. Šimona a Judy – got/ren, bar fasáda; na varhany zde hráli i Haydn, Mozart;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>sochy na boč. štítu</u> – archanděl Michael (manažer Posled. soudu); <i>vedle mučedníci:</i> vL: sv. Šimon (s pilou, rozřezán na kříži), vP: apoštol sv. Juda Tadeáš (s kyjem, ubit) • <u>klášter a nemocnice milosrdných bratří</u> – vP; barokní, vzadu přiléhá novější část nemocnice Na Františku, která je tak nejstarší existující v Praze – léčí už 7 století
15	podél nemoc., stále rovně	zády ke klášteru	<p>Kostel sv. Haštala – v <i>průhledu</i>; rom/got/bar; býval při něm špitál kláštera sv. Anežky, – z bratrstva vznikl jediný český řád: křížovníci s červenou hvězdou (u K. mostu)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>průzkum</u>²⁰¹⁰ – nedávno zde zkoumána hrobka, ostatky sv. Anežky však nenalezeny <p>Na Františku – v této malebné čtvrti převládá starší zástavba nepostížená asanací</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Rychlé šípy</u> – zde jedno z míst označovaných jako dějiště dětských románů; – poblíž ulice Ve Stínadlech, Řásovkova; autor Jar. Foglar to ale nikdy nepotvrdil <p>POKYNY: po prohlídce kláštera bude samostatná prohlídka NG, pak rozchod</p> <p>– <i>důkladně účastníkům popište trasu: směr kostel sv. Haštala, za ním šikmo vL dozadu, dostaneme se na Revoluční (tramvaj) a náměstí Republiky (metro)</i></p>
16	do kláštera	nároží křížové chodby <i>otevřeno út-ne 10-18 h vstupné školy á 20 Kč telefon 224 810 628</i>	<p style="text-align: center;">ANEŽSKÝ KLÁŠTER</p> <p>TRASA: <i>dvorek, vL vstupní sál (model kláštera), vP do ambitu, vL do pokladny (zakoupit vstupenky – platí do NG, got přízemí zdarma); dál přes šatnu a vP zpět do ambitu</i></p> <p>Kuchyně – <i>místnost pokladny: ve vrcholu klenby dýmník (= otvor ko odvodu kouře); – další místnost před šatnou: původně refektář (=společná jídelna)</i></p> <p>Křížová chodba (ambit) – čtvercová klenutá chodba kolem rajskeho dvora, propojuje části kláštera; k modlitbám a meditacím; jen toto rameno má dochované žebroví</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>raně got opěrný systém</u> – <i>popíšeme na nároží</i>; klenbu nesou svazky přípor – příporu tvoří zdola: sokl, patka, dřík (dlouhá část), listová hlavice, krycí deska – na desce z náběžného štítku vycházejí žebra: rozlišujeme klenební (sbíhají se), meziklenební (oddělují klenebná pole) a přístěnná; mezi žebry jsou vyzděny kápě – zvnějšku je klenba podchycena jen konzolami; chodbu osvětlují got hrotitá okna <p>→ Hmatová expozice – odlitky got sochařství pro nevidomé; např. busty ze sv. Víta (Parléř, K4, jeho 3. manželka Anna Svídnická); na konci psací stroj Brailova písma</p>
17	dál ambitem, za rohem vL	v refektáři	<p>Refektář – <i>usadit na lavici</i>; jsme v cihlovém konventu (= hl.budova), nejstarší objekt</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>tento sál: refektář (= jídelna)</i> – plochý strop, rozdělení pasy a sloupem; výklenky – <i>nad námi v patře: dormitář (= společná ložnice jeptišek)</i>; nyní používá NG <p>→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 7</p> <p>Anežský klášter I. – <i>žebrové řád (sv. František a sv. Klára z Assisi); život sv. Anežky a její uctívání; historie kláštera (vznik, úpadek, obnova)</i></p> <p>→ Kapitulní síň – <i>projdeme vedle</i>; sloužila k shromažďování řeholnic – modlitby, řeholní sliby; čtvercová místnost, do níž vejdemo přes pěkný trojlístý portál</p>
18	kapit.síň	náhro-	

	do kaple	bek	→ ÚKOL PRO STUDENTY č. 8 Anežský klášter II. – kaple Panny Marie, hrob Kunhuty Štaufské, hrob sv. Anežky, ...
19	kousek dopředu	do 1/3 svatyně	... kostel Krista Spasitele, přemyslovské mauzoleum, klenba, hlavice přípor
20	do sousedního kostela	u náhrobku	Kostel sv. Františka (kněžiště) – 5-boký závěr je starší a jednodušší než sousední <ul style="list-style-type: none"> • náhrobek – <i>uprostřed</i>: zapuštěna novodobá urna¹⁹⁹¹, lat. „Václav I. český král IV.“ – <i>Kde dále pohřbeni čeští panovníci?</i> Vyšehrad, Hrad, Zbraslavský klášter, Vídeň • křížová chodba minoritů – <i>je dál za portálkem</i>; dochovány jen základy (zastřešeny)
21	přejít dozadu	ve dveřích	Kostel (dvojloď) – nejstarší got kostel v Praze; pův. sloužil klariskám, pak minorité ; <ul style="list-style-type: none"> • obnova – klenba se zřítla, jen obvodové zdi; vL: nejstarší got okno, náběhy žeber – byl tu hřbitov; postavena nová originální střecha¹⁹⁸⁶; nyní zde koncertní síň
22	stejně zpět, rovně ambitem, vP dvůr	na dvoře	Rajský dvůr – v kláštěrech ústřední dvůr se zahradou a kašnou , obklopen ambitem Národní galerie – nejvýznamnější galerijní instituce v ČR, v Praze 7 stálých expozic <ul style="list-style-type: none"> – zde v 1. patře je instalována expozice středověkého a renesančního umění – <i>aktuální stav prohlídky doporučujeme ověřit na www.ngprague.cz</i> • gotičtí mistři – <i>nepřehlédněte na začátku</i>: Mistr Theodorik (obrazy z Karlštejna), Mistr Vyšebrodský, Mistr Třeboňského oltáře aj. <p><i>UKONČENÍ: výklad zde končí, nyní návštěva NG; rozloučení, poděkování za pozornost</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>prohlídka NG je individuální, doporučena alespoň 1 hodina</i> – <i>rozchod samostatně (ped. dohled může stanovit jinak), viz předchozí popis</i> <p><i>TRASA: vstupní sál (kolem model kláštera), rampa, vL schody do patra, přes prodejnu</i></p>
konec			